

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

XI. De Testamenti Resolutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

ent, quam is, cui ea est restituenda: quod hoc casu utriusque deductione eveniret; quia gravatus præter semissem legitimæ nomine deductam, alterius semissem quartam partem Trebellianicæ nomine consequeretur.

Sed verius utriusque detractionem hoc etiam casu cum Cravetta *Consil. 50.* & aliis permittunt Fachineus *Lib. 5. cit. cap. 3.* & Haunold. *cit. tract. 7. n. 376.* quod id evincant textus Canonici & rationes pro Trebellianicæ deductione allata, & eò etiam casu, quò legitima dimidia pars bonorum est, militantes. Neque id absurdum aut ab æquitate alienum videri debet; partim propter favorem, quò liberorum numerum leges profequuntur. *Aut. Novissima C. de Inoffic. testam. & Novell. 18. cap. 1.* eorumque commodo sacri Canones student, c. *Cum haberet 5. De eo, qui duxit in Matrim.* partim verò; quòd ex quinque liberis fideicommissò gravatis, etsi cum legitima Trebellianicam deducant, singuli multò minùs, quàm Fideicommissarius consequantur.

222. Porro deductio Trebellianicæ præter casus, quibus hæreditatem adire institutus & gravatus hæres recusat, aut eam adit per fideicommissarium coactus, cessat Inprimis in fideicommissò relicto causæ Piæ sive, cum hæres gravatus est restitutione faciendæ causæ Piæ: nisi ipse quoque esset causa Piæ; huic enim substituta causa Piæ privilegiò suò ad Trebellianicæ deductionem impediendam uti nequit: sed Jure communi eam permittere stare cogitur, *Barri de Testat. & intest. Lib. 1. Tit. 7. n. 8.* Deinde, si ejus detractionem testator prohibuerit, Idem *Tit. 8. à n. 1.* Demum in omnibus Testamentis, in quibus Falcidia, etiam Trebellianicæ deductionem cessare, cum Tholof. *Synag. Lib. 42. cap. 31. n. 18. idem cit. Tit. 7. n. 13. ait.*

ARTICULUS XI.

De Testamenti Resolutione.

SUMMARIUM.

223. Testamentum viâ Juris, vel Homini adiniculo infirmatur.
224. Viâ Juris rumpitur, irritatur, vel destituitur.
225. Rumpitur I. Agnatione postibum præteriti,
226. Etiam quoad legata:
227. Nisi hæc causæ Piæ quantitate moderatâ,
228. Vel ad Conscientiam exonerandam sint relicta.
229. II. Arrogatione, vel alicujus descendenti adoptione:
230. Quâ non rumpitur testamentum Pium.
231. III. Voluntate testatoris, id rescindenti, delenti, cancellanti:
232. Id se valere nolle declaranti,
233. Vel conscientis aliud testamentum:
234. Quòd serè non rumpitur testamentum Pium:
235. Licet istò plerumque rumpatur quodvis Prophanum.
236. Irritatur testamentum diminutione capitis testatoris:
237. Non etiam istius furore, surditate, prodigalitate superveniente.
238. Statu etiam recuperatò testamentum irritatum capite minorum:
239. Uti & captorum ab hostibus consequitur effectum.
240. Professione Religionis testamentum rumpi vel irritari, asserentium,
241. Et negantium vera Opinio.
242. Professio nec Agnationem,

243. Nec mutata voluntatis presumptionem,
 244. Nec diminutionem capituli inducit.
 245. Professus revocare nequit testamentum:
 246. Sed hoc, si Religio successione incapax, statim:
 247. Si ejus capax sit, post professi mortem effectum consequitur:
 248. Nisi aliud voluerit professus.
 249. Testamentum destruitur, si ex eo haeres non existat.
 250. Adminiculò Hominis infirmatur, si Inofficiosum declaratur,
 251. Ad querelam liberorum aliorumve descendendum,
 252. Vel Ascendentium,
 253. Vel fratrum aut sororum, id impugnantium,
 254. Post aditam hereditatem.
 255. Inofficiosi querela variis casibus cessat.
223. Sicut in humanis rebus aliis nihil tam firmum; ut non casui aliquando obnoxium sit: sic & Testamentum, ritè confectum ab initio, ejus roboris non est, ut non aliquando resolvatur: non quidem hodie, ut Veteri Jure, sed lapsu decennii: sed, temporaneâ hac illius evacuatione antiquatâ, l. Sancimus 27. C. de Testament. vel viâ Juris vel adminiculò Hominis.
224. Viâ Juris id contingit, cum testamentum rumpitur, irritatur, vel destruitur, Rubric. & text. ff. de Injusto rupto test. & Instit. Quib. mod. test. infirm.
- Rumpitur & ipsò Jure tollitur testamentum, cum, in eodem statu permanente testatore, ipsius testamenti jus viatiatur, §. 1. Instit. Rubr. cit. quod fit tribus modis, Agnatione posthumi, Arrogatione vel Adoptione, mutatâ Voluntate testatoris.

Agnatione naturali, sive natiuitate posthumi legitimi & naturalis similis rumpitur, quando testator post mortem vel post testamentum absolutum & perfectum nascitur filius ex iustis nuptiis procreatus, de quo nulla in testamento facta mentio, §. 1. cit. & §. 1. Instit. de Exhered. liber. Quantumvis autem testamentum solâ posthumi conceptione non rumpatur, nisi is perfectè natus & ex utero in lucem editus sit, l. Cum quidem 30. §. 1. ff. de Acquir. hered. rumpitur tamen natiuitate ejus, qui vivus & non monstruosus editus est: licet illico à obstetricis manibus decedat, l. Quod utero 3. C. de Posthum. hered. ut tamen evacuetur, §. 1. Instit. de Exhered. Liber. & ex eo nec legata debeantur, arg. l. Sicut 9. C. de Testam. milit. Clarus §. Testamentum, q. 52. n. 4. Grassus §. Legatum, q. 17. Gaill. Lib. 2. observat. 113 n. 1. Merced. de Arbitr. casu 147. n. 1.

Neque, ut primò occurru apparere, legata conservari inde evincitur; quòd cum ex causa exheredationis vel præteritionis tantùm irritetur, quoad solas institutiones, non etiam quoad legata irritum sit, Auth. Ex causa C. de Liber. præter. quia Auth. hac procedit in filio jam nato vel nascituro præterito scienter; quòd cum testator in sola institutione, non etiam in cæteris peccarit, illa contenta, ista meritò conserventur: non etiam in nascituro aut jam nato, præterito ignoranter; quòd eum, qui natus erat, testator mortuum putâr, vel uxorem ignorâr, esse prægnantem; in hoc enim ex tacita vel præsumpta voluntate testatoris l. S. unquam 8. C. de Revocand. donat. procedere & testamentò rupto, legata non conservari, cum Tiracuell. in l. cit. V. Longinus, n. 763, & aliis advertunt Barci de Success. test. & intest. Lib. 10. tit. 10. n. 9. & Bruneman in l. Sicut cit. n. 5.

Dubium

Dubium est, an, testamento posthumi agnatione rupto, etiam non debeantur eò relicta legata Pia. Ratio dubitandi est; quòd ex summa & ab ipsa natura patri commendata affectione in liberos oritur vehemens præsumptio, testatorem patrem, si de posthumo cogitasset, in Piæ causæ favore dispositurum non fuisse, *arg. l. Sicut 9. § 1. Si cum 10. C. de Testam. milit.* Ratio hæc causæ Piæ institutionem evanescere omnino persuadet. Quoad hujusmodi autem legata faciendum existimo discrimen; ut causæ Piæ legatum conservetur, si moderata; si magnæ quantitatis sit, evacuetur. Ratio discriminis & prioris partis est; quòd, cum etiam, qui liberos habent, animæ suæ recordari & Pia legata relinquere soleant, rationabiliter præsumatur ad piæ causas legata moderata à patre, etiam si de posthumo cogitasset, relinquenda fuisse, *arg. l. fin. in fine ff. de Hered. instit.* Posterioris verò; quòd, cum parentes, qui liberos habent, in Piæ causas sua non profunderent, sed naturali affectu & amore movente illis & posteritati suæ meliori, quò possunt, modò prospicere soleant, rationabiliter præsumatur, causæ etiam Piæ magnæ quantitatis legatum à patre, si de posthumo cogitasset, non fuisse relinquendum, *arg. l. Generaliter 6. V. Cum autem C. de Instit. & subst. § 1. Militis 36. § 2. ff. de Testam. milit. cit. Menoch. n. 2. & Barri n. 10.* ubi conservari etiam ajunt modicum legatum relictum personæ conjunctæ & alteri causâ Remuneratæ.

Quam autem magna aut moderata seu modica quantitas sit, *cit. DD.* 228. iudicis arbitrio relinquunt, monentque magnæ etiam quantitatis legatum, posthumò natò, præstandum, si relictum à patre sit pro exoneranda conscientia, Usurarû ma-

lèque partorum restitutione, cum; quòd testator animæ suæ salutem posthumò prætulisse meritò præsumatur; tum verò; quòd hujusmodi legatum necessariâ restitutione potius quàm pia liberalitas sit, idque præstari posthumò ipsi expediat; quòd testamento posthumi agnatione rupto defuncti conscientiam exonerare etiam hæres teneatur, *c. fin. de Sepult. & c. Tua nos 9. de Usuris*, ut etiam advertit Gaill. *l. cit. n. 5.* quantumvis ipse pia legata, testamento ita resolutò, conservari inficietur.

Arrogatione & Adoptione alicujus 229. descendens quasi agnatione Civili rumpitur testamentum, si post hoc perfectum testator sibi arrogarit aliquem, qui sui juris est, aut adoptarit unum ex descendentibus inque familiam & potestatem suam redegerit: sicut contingit, si avus v.g. paternus vel maternus nepotem, quem, quòd ejus pater patriâ potestate liberatus sit, in potestate non habet, in filium aut nepotem adoptet, *cit. §. 1. Instit. Quib. mod. test. infr. junctâ l. Cum in adoptivis 10. C. de Adopt.* Ratio est; quia suus hæres testamento præteritus id agnatione rumpit, *§. cit. is autem, qui arrogatur vel ab ascendente adoptatur, suus fit hæres, §. Posthumorum 2. Instit. de Exhered. lib. Mynsinger in §. 1. cit. n. 3. & Manzius n. 4.*

Dubium est, an Civili hæc Agnatione sui hæredis rumpatur testamentum Pium. Pia legata saltem moderatâ quantitate relicta præstanda, planum est argumentò ductò à posthumi agnatione naturali; cum enim ista, ut dictum, talia legata non tollat, & tanquam in naturali affectione fundata potentior sit agnatione Civili, verisimile est, istâ non solum legata pia moderata relinqui intacta, sed magnâ etiam quantitate relicta non evacuari: imò nec rumpi ad Piæ causas con-

fas conditum testamentum; quòd præsumi nequeat amore huiusmodi filii testatorem à pia dispositione recedere: sed potius præstita ei quartâ, debitâ ex constitutione Divi Pii, *l. Papinianus 8. §. 1. ff. de Inoffic. test.* Pium testamentum quoad reliqua conservari voluisse: nisi adoptatus non extraneus, sed ex descendentes sit; cum enim in hoc Naturalia & Civilia jura concurrant, ejus adoptione Pium saltem testamentum & huiusmodi legata magnâ quantitate relicta, moderatis solum conservatis, tollentur.

231. Mutatâ voluntate testamentum rumpitur imprimis, si testator consulto, idque revocandi animò, vel ex ejus voluntate alius testamentum considerit, linum aut signa amoverit, vel scripturam deleverit aut cancellârit, *l. 1. ff. de His, que in test. del. & l. fin. ff. de Liber. & posthum.* Non etiam, si horum aliquid casu vel præter voluntatem testatoris acciderit, *l. Nosfram 30. C. de Testam.* Neque, si ex ejus voluntate solum pars v.g. unius hæredis nomen deletum sit, inde testamentum totum corruet, sed delecta pars accrescet portionibus cæterorum, *l. Cancellaverat 2. ff. de His, que in test. del.* Neque etiam, si omnium hæredum nomina inducta sint, eò ipsò revocata sunt legata: sed ista ideo non inducta intelligentur; ut valeret, *l. Cùm quidam 12. in fine ff. de His, que ut indign. cit. Barri Lib. 1. tit. 9. n. 46. & Haunold. Tom. 3. de I. & L. trañ. 6. n. 165.* Si testamentum Nuncupativum & facilioris probationis causâ publico instrumentò à Notario confectò comprehensum sit, ut ita rumpatur, ejus cancellatio vel dilaceratio à testatore cum protestatione, se intestatum decedere velle, faciendâ, eamque ita factam, probandum est, *citt. Barri n. 45. & Bruneman. in l. Nosfram cit. n. 5.*

Deinde, si testator coram testibus saltem tribus aut inter Acta dixerit, non nolle testamentum valere, atque inducet ipsò vivò decennium, à consecutionis (juxta re Bavarico à revocationis, *Landrecht. Tit. 34. art. 15.*) tempore computandum, elapsum sit, id rumpitur sine ulla consecutione, remotione, cancellatione, *l. Sancimus 27. C. de Testam.*

Demum, si testator aliud testamentum confecerit, eò plenè perfectò prius ita rumpitur; ut, licet posterius ex accedenti aliquo v.g. quòd eò scriptus hæres hæreditatem adire noluerit, effectum non sortiatur, non reviviscat, *l. cit. l. Hæc consultissimâ 21. §. 3. C. eadem Rubr. 3. §. Posteriori 2. Instit. Quib. mod. test. rump. Si priori testamentò extraneus; posteriori verò coram quinque solum testibus instituti sint ii, qui aliquòq. testatori intestato successuri fuissent, prius verè ruptum esset, §. 3. cit. Calu, quòd priori inserta esset clausula derogans omni testamento posteriori, ut prius rumpatur, clausulæ illi aliquò modò derogari, & testatorem præ illo posteriorem voluntatem valere velle, exprimi necesse esse, ex *l. Si quis 22. pr. ff. de Legat. 3. desumit & ratione firmat Haunold. l. cit. n. 177.* Unde*

Dubium geminum nascitur: Unum, an posteriori testamentò rumpatur prius, quò instituta est causâ Pia. Quia in re, si testamenta contraria non sint; quòd priori causâ Pia in re singulari, posteriori hæres prophanus in alia re singulari institutus sit, prius non rumpi, sed utrumque subsistere, satis exploratum est, cum; quòd cum duobus testamentis decedere valeat miles, *l. Quarretur 19. ff. de Testam. milit. à quo conditum non magis favorabile quàm Pium testamentum est: tum verò; quòd Juris Civilis, ne paganus cum duobus testamentis decedat,*

cedat, inhiibentis dispositio sapiat Juris illius subtilitatem, quæ in testamentis Piiis non attenditur, c. *Relatum* 11. Si vero contraria sint, posteriori testamentò prophanò perfectò, quò testator se à prima voluntate recedere velle non exprimit, prius conditum testamentum Pium non rumpi, defumitur à paritate testamenti inter liberos, quòd posteriori testamentò, si ab illo se recedere velle pater testator non exprimit, non rumpi, omnino & clarè liquet ex *Novell. 107. cap. 2. & Aurb. Inter liberos C. de Testam.* Ratio est; quòd, sicut pater naturali & valde enimo amore fertur in liberos, sic affectu studioque impensissimo animæ suæ saluti consulere; atque idcirco à voluntate ultima, sicut illos, sic etiam animæ salutem spectante, recedere, si non exprimat, noluisse præsumatur; cùm testamentum inter liberos & ad causas Pias conditum pari passu procedat, arg. c. *Relatum cit. junctâ l. Hæc consulesimâ cit. §. 1.*

255. Alterum dubium est, an prius testamentum prophanum, clausulâ posteriori testamentò derogante munitum, sine illius mentione etiam non tollatur per posteriori testamentum Pium. Illud enim istò non rumpi suadet arg. l. *Si quis cit.* Sed huic prævalet *Aurb. cit.* casus argumentò prius ejusmodi testamentum prophanum posteriori Piò, ullam illius mentionem non faciente, rumpi, cum *Jasone in Aurb. cit. Beroio Lib. 2. Consil. 3. n. 8.* & aliis defendunt *Covarruvias ad hanc Rubric. p. 2. n. 66. & Menoch. Lib. 4. præsumpt. 166. n. 40.* Ratio est; quòd propter enixum studium, quò animæ suæ non minùs quàm liberis prospicere Christianus quilibet præsumitur, illius & istorum causa pari passu procedat, arg. c. *Relatum & §. 1. cit. Tiracuell. Pia causa privileg. 54.* ubi testa-

mentum conditum inter liberos posteriori testamentò Piò, illius nullam mentionem faciente, revocari ait: dummodo istò liberis aliquid fuerit relictum.

Irritatur testamentum, cùm vitium 236. id infirmans ac resolvens directè afficit personam testatoris; quòd iste post testamentum ritè confectum perfectumque mutârît statum per Capitis diminutionem, §. *Alio 4. Instit. Quib. mod. test. infr. & l. Si quis 6. à §. 5. ff. de Injusto rupt. test.* Maximam, quâ testator è liberorum hominum numero exemptus & casu aliquo redactus est in servitutem; Mediam, quâ is, salvâ libertate, amittit Civitatem, itaque è numero civium exclusus; Minimam, quâ, cùm sui juris esset, per arrogationem alieno juri subiectus est &, libertate Civitatèque retentâ, in familiam ac domum transit alienam, §. 1. *Ec. Instit. de Capis. diminut.* Ratio, cur diminutione capitis testamentum irritetur, ea est; quòd capite minutus bona habere desinat in suâ potestate, & in iis heredem ex testamento habere non possit: quòd constat de eo, qui per Maximam in servitutem redactus est; quòd servus nihil suum habere possit, §. *Item vobis 3. Instit. Per quas pers. acquir. de passis Mediam;* quòd capitali judiciò damnatorum, quorum pœna mors aut deportatio est, l. *Publicorum 2. ff. de Publ. judic.* bona eâ damnatione publicentur, l. 1. *ff. de Bonis damnat.* &, licet Hodie eorum bona liberis, si quos habent, aut parentibus conserventur, *Novell. 134. cap. 13. V. Ut autem,* de iis tamen testandi ac disponendi facultas sit adempta: de iis, qui Minimam subjerunt; quòd bona sua in alienam domum & familiam transtulerint, eaque ipsi desierint habere, l. *Qui ex liberis 11. §. 2. ff. de Bonor. poss. sec. tab. Donell. Lib. 6. Comment. cap. 16. §. Casu quoque. A.*

que. Aliam hujus rationem reddit Man-
zius in §. Alio cit. n. 2.

Excipitur tamen testamentum pa-
trifamilias militis, de peculio Castren-
si vel quasi factum; hoc enim ejus arro-
gatione non irritatur, l. Si quis cit. §.
fin. quod Minima hanc capitis diminitio-
ne bona sua non amittat, sed hæc ei con-
serventur, Barri cit. Lib. 10. tit. 1 §. n.
4. & Bruneman, in l. cit. n. 5.

237. Expedita ex his ratio est, cur tes-
tamenta irritentur tergemina hanc Capi-
tis diminutione: non etiam supervenien-
te furore, surditate, prodigalitate testa-
toris: quantumvis hujusmodi naturali
aut morali vitio laborans perinde, ut
Capite minutus, in eum statum devenit,
in quo testamentum facere non po-
test, §. 1. V. Item furiosi, §. Item prodi-
gus 2. §. Item surdus 3. Instit. Quibus per-
miss. fac. test. quia tali vitio laborans non
solum statum, id est, libertatem, ci-
vitatem, familiam, sed etiam bona sua
retinet, hisque retentis nihil impedimen-
to est, quod minus testamentum rite per-
fectum hæredem & exitum habere pos-
sit, Donell. cap. cit. §. Quid nullane,
Aliam discriminis rationem ultra hanc
reddidit Manzius §. cit. n. 14.

238. Quod si capitis diminutionem passi
statum postea recuperent, & mortis tem-
pore cives sui que juris sint, eorum testa-
menta, cum debitis solennitatibus facta
& septem signaculis munita, ex æqui-
tate Prætoria non per omnia inutilia sunt;
cum iis scripti hæredes bonorum posses-
sionem secundum tabulas agnoscere Præ-
toris officio possint, §. Non tamen 6.
Instit. Quibus, mod. test. infirm. ut adeo
Prætor incipiat duo tempora, conditi tes-
tamenti & mortis, & quem testamenti-
ficationem habuisse utroque invenerit,
ejus testamentum quasi validum sustineat,
nulla medii temporis habitâ ratio-

ne, l. 1. §. 3. in fine, ff. de Donor. post.
sec. tab. Manzius in §. Non tamen cit.
n. 4.

Speciali Juris privilegio etiam tes-
tamenta eorum, qui post hæc rite per-
fecta ab hostibus capti sunt, non irritantur,
si redeant: sed &, si in hostium potes-
tate decedant, quasi jure postliminii res-
tinentur & effectum consequuntur per-
inde ut, si in hostium potestatem non
devenissent; aut cum caperentur, occu-
buissent, l. Lege 11. ff. §. fin. Insti.
Quibus, non est permiff. fac. testam.

Dubium & perquam celebris con-
troverfia inter DD. est, an testamentum
ante Religionis ingressum conditum,
rumpatur aut irritetur Professione. Hoc
certe non pauci: at non eadem omnes,
sed aliâ aliâque ratione ducti affirmant;
aliqui enim testamentum saltem id, quod
Monasterio nihil relictum est Professione
quasi agnatione rumpi, volum cum
Glossa in Auth. Si qua mulier C. de SS.
Eccles. V. Competere Cyno ibid. n. 1. &
in c. In presentia 8. de Probat. Innocent.
n. 7. & Hostiens. n. 11. quod professio Mo-
nasterium loco Filii sit, c. cit. atque id-
circo, si præteritum omnino sit, illius
testamentum, sicut agnatione posthumæ
præteriti, sic & Professione rumpatur,
arg. §§. 1. Instit. de Ex hered. lib. 6.
Quibus, mod. test. inf. Idem etiam, in
Monasterium præteritum non sit, tes-
tamentum tamen Professione quasi capitis
diminutione irritari existimant; quod,
cum Professione mutetur status, professio
bona cedant Monasterio, & persona sui iu-
ris desinat esse, Auth. Ingressi C. de SS.
Eccles. §. c. Si Religiosus 27. de Elect. in
6. Alii numerò plures mutata volunta-
te testamentum professi saltem ejus, qui
conditi testamenti tempore de Religionem
non cogitavit, rumpi, censent cum Bar-
tolo in Auth. Si qua mulier cit. n. 7. Bal-
do ibid.

do *ibid.*, n. 12. Imola in c. *In presentia* cit. n. 22. Covarruvia in c. *Quia ingre-*
ditur 2. hic n. 5. Gaslo §. *Testamen-*
torum, q. 34. n. 3. & Gutierrez Lib. 2. Q. 2.
 Canon. cap. 1. à n. 9. quòd ipsò Religio-
 nis ingressu professus se suaque bona mo-
 nasterio dedit, *Autb. Ingressi cit.* ita-
 que testamentum tacite revocare intelli-
 gatur, arg. l. *Sancimus* 27. C. de Testa-
 ment.

241 Sed meliori ratione ejusmodi tes-
 tamentum, etiamsi Monasterio nihil re-
 lictum, ejusque perfecti tempore Reli-
 gionis cogitatio suscepta non fuerit, Pro-
 fessione nec rumpi, nec irritari, cum Ant.
 de Butrio in c. *In presentia cit.* n. 32.
 Panormit. *ibid.* n. 52. Beroio n. 519.
 Franco ad hanc Rubricam in 6. n. 69.
 & Interpp. aliis defendunt Clarus §. *Te-*
stamentum, q. 28. à n. 4. Sylvester V. *Re-*
ligio 6. q. 1. Navarrus de Regular. Com-
 ment. 2. n. 5. Fachineus Lib. 6. *Contro-*
vers. cap. 14. §. *Postrema*, Molina *Tract.*
 2. de l. & l. *dispos.* 139. à n. 17. Sanchez
 Lib. 6. *Moral.* cap. 3. n. 44. & apud hos
 alii TT. & ICT. Et quidem, si testa-
 tor Religionem successionis incapacem
 est ingressus, res omnino explorata est;
 cum talem ingressu testamentum ipsa pro-
 fessione confirmetur, atque ideirco per-
 inde, ut testatore mortuò, mandetur
 executioni. Si verò ingressus est Reli-
 gionem successionis capacem, non appa-
 ret, ex quo capite ejus testamentum rum-
 patur aut irritetur.

242 Neque enim primò id rumpitur quasi
 posthumi præteriti Agnatione, cum;
 quia Monasterium locò Filii Jure non ha-
 beri, satis superque ostensum est n. 213.
 tum verò quia, etiamsi Juris fictione
 locò Filii esset, talis tamen solum esset
 in casibus Jure expressis: Jure autem Mo-
 nasterium ad effectum rumpendi testa-
 menti, ante professionem conditi, locò Fi-

lii esse, ullibi expressum non est.

Neque secundò testamentum rum-
 pitur mutatz, seu priori contrarià volun-
 tate, partim; quia bonorum suorum
 Monasterio facta dedicatio mutatz vo-
 luntatis prioris præsumptionem Jure so-
 lum inducit, quando Religiosus ante in-
 gressum seu professionem testamentum
 non fecit, *Autb. Nunc autem C. de E-*
pisc. & Cleric. ibi, *Si prius testatus non*
fuit. Unde casu, quò testatus antè fuit,
 prior voluntas mutata, bonaque à profes-
 so hæredi scripto adempta & in Mona-
 sterium translata, Jure non præsumuntur;
 quia tacite adempta hæreditas non præ-
 sumitur, quando mutatz voluntatis non
 adsunt conjecturæ, l. *fin. ff. de His, qua*
in test. del. casu autem, quò professus de
 bonis ante testatus est, aut aliter disposuit,
 alia conjectura habetur: partim verò;
 quia tacita ejusmodi voluntatis mutatio,
 ex professione præsumpta, non sufficit ad
 testamenti revocationem, sed ad hanc
 expressã, aliãve dispositione aut factò
 expressè contrariò est opus, l. *Sancimus*
 & l. 1. *citr.*

Neque tertio testamentum irritatur 244.
 capitis diminutione; quia, esto profes-
 sione mutetur status, ea tamen mutatio
 alterius & sublimioris Ordinis est, quàm
 quæ inducitur capitis diminutione; cum
 neque Religiosum propriè servum effi-
 ciat, neque omnia, quæ habuit, sed
 ea tantum bona in Monasterium perpetuò
 transferat, de quibus ante ingressum tes-
 tatus non est, aut aliter non disposuit,
Autb. Nunc autem cit. Novell. 5. cap.
5. pr. & Novell. 76. pr. V. Et quoniam:
 quibus locis Monasterium ingressuro an-
 te professionem de bonis suis disponendi
 & testandi stabilita facultas id spectat; ut
 ab eo ante ingressum *Quòvis modò* inter
 vivos aut ultimã voluntate disposita po-
 stea valerent; quid enim utilitatis tes-
 tandi

standi aut aliter disponendi facultas professo afferret, si ejus testamentum aliave dispositio ipsò ingressu seu professione irritata evacuaretur?

Neque contrarium evincit; quòd, cum Religiosus rebus suis, in Monasterium translatis, & propria etiam voluntate se abdicarit, *Auth. Ingressi & c. Si Religiosus cit.* non habeat testamentifactionem, necessariam, ut testamentum subsistat; quia, ut hoc valeat, factio illa testamenti conditi & mortis etiam tempore exigitur, *l. 1. §. 8. in fine cit.* Non; inquam, hoc illud evincit partim; quia testamentifactionem mortis tempore etiam non habet, cui testamentò jam perfectò furor, surditas, prodigalitas supervenit: & tamen ejus testamentum non rumpitur vel irritatur, *l. cit. §. 9. V. Item furiosus, §. Item prodigus & §. Item surdus cit.* quòd ejus testamentum heredem & exitum habere possit, ut cum Donello dictum *n. 237.* Cum ergo etiam testamentum, à Religioso factum ante professionem, post istam heredem & exitum habere possit, ipsum quoque non irritabitur professione: partim verò; quia testamentifactionem etiam Religiosus habuit tempore mortis, non quidem Naturalis, sed Civilis: quam in ipso jure sufficere, inde perspicuum est; quòd ei concessa sit facultas testandi ante professionem, mortem ejus Civilem: cujus concessio ne inutilis & delusoria sit, testamentum ante professionem ab eo conditum post hanc valere, est necesse. Confirmantur ista; quia, si testamentum professione irritaretur aut rumpetur, etiam bona, de quibus testamentò disposuit, istò evacuato, cum reliquis ad Monasterium transfirent, *Auth. Ingressi cit.* contra expressam dispositionem *Auth. Nunc autem cit.* quà ea duntaxat bona, *De quibus prius testatum non est & Ju-*

dicium ejus cessat, Monasterio adduntur. Unde

Inferitur, testamentum, ante professionem conditum, à professo non posse revocari, *cit. Panormit. n. 61. Numerus n. 9. Fachineus cap. 15. §. Ego sententiam, cit. Molina disp. 40. n. 5. & Palao Tract. 16. disp. 1. p. 14. n. 4.* Ratio est; quia professione propria voluntate & bonis suis se abdicavit; ut testamentum condere amplius non possit, *c. Quia ingredientibus cit.* ac proinde etiam confectum revocandi careat potestate; quia testamenti revocatio novi condendi potestatem supponit, *§. Ex eo 7. Testis, Quod mod. test. infirm.*

Quare, si testator ingressus est Religionem successionis incapax, ut Religio S. Francisci FF. Minorum & Capucinorum: & si in Societate JESU Professorum & Coadjutorum Formatorum vota emisit, ejus testamentum ante conditum sic confirmatur; ut eò relicta hereditas statim deferatur & legata debeantur perinde ut, si naturaliter mortuus esset; quia in ejusmodi Religione etiam professio quoad omnes effectus; ac proinde quoad professi bona idem operatur quod mors naturalis; cum testamenti comprehensa bona nec penes profectum nec penes Monasterium manere possint: & propterea, ab intestato venientes ipso testamento exclusis, tradenda sunt iis, quibus istò sunt relicta. Ita plurimis congestis *cit. Sanchez n. 60. Molina disp. 40. n. 1. & Palao p. 14. n. 5.* Si verò ingressus est Religionem successionis incapax, testamentum testatoris cum professi usque ad istius mortem naturale effectum non habet; ut ante neque hereditas neque legata danda sint iis, quibus sunt relicta, sed omnia professi bona usque ad mortem ejus naturalis penes Monasterium manent, tam quoad propriam

proprietatem quam quoad usum fructum, ut cum *cit.* Ant. de Butrio *n.* 33. Panor. mit. *n.* 59. Beroio *n.* 534. & aliis docent *cit.* Navarrus *n.* 54. Fachineus *cap.* 15. §. *Ad secundum* Molina *disp.* 40. *n.* 4. Sanchez *cap.* 3. *n.* 55. Ratio est; quia, ut testamentum effectum habeat, necesse est, ut mors intercedat testatoris, teste Apostolo ad Hebr. *cap.* 9. *v.* 16. *¶ l. 1. ff. Quis test. fac. poss.* Unde, si hæres aut legatarius ante testatorem professum decedat, hæreditatem & legata ad hæredes suos non transmittit: sed ea tanquam caduca plenè jure & perpetuò penes Monasterium remanebunt, *arg. l. Statius* 48. §. 1. *ff. de Jure Fisci*, ut præter DD. *cit.* docent Bartol. in *Aurb. Si qua mulier* *cit.* *n.* 10. Covarruvias in *c. Quia ingredientibus* *cit.* *n.* 21. Gutierrez *cit.* *cap.* 1. *n.* 53. & Lessius *Lib.* 2. *de I.* *¶ l. cap.* 41. *n.* 85.

248. Excipiendus tamen est casus, quò testator voluisset; ut suum testamentum ab ipso professionis die effectum haberet; cum enim Religionem ingredienti eò, quò voluerit, modò de rebus suis disponere permillum sit, *Novell.* 5. *cap.* 5. *pr. & Novell.* 76. *pr. V. Et quoniam*, si, ut testamentum suum effectum à professione haberet, voluit, id omnino observandum, & hæredibus ac legatariis, quæ relicta sunt, statim post professionem tradenda erunt; quòd de iis testari amplius non possit, *cit.* Molina *n.* 4. & Sanchez *n.* 54.

249. Destituitur testamentum, cum vitium id infirmans directè afficit hæredem; cum enim istius institutio caput ac fundamentum testamenti sit, §. *Ante* 34. *Instit. de Legat.* deficiente nullòque ex eo existente hærede, id irritum fieri est necesse, *l. 1. ff. de Injusto rupt. test.* sive eò institutus hæres non existat, vel ante testatorem decedat, sive (quò modò te-

stamentum destitui propriè dicitur) delatam sibi hæreditatem non adierit &, vel eam repudiarit, vel intra annum deliberandi mortuus fuerit. Posteriori tamen hoc modò sibi delatam, sed nec aditam nec repudiatam, hæreditatem adeundi jus intra annum transmittit ad hæredem; ut, isto illam adire nolente sed repudiante, testamentum destituatur, *l. 1. cit. ¶ l. Cum in antiquioribus* 19. *¶ de Jure delib.* Nequè tamen sic etiam omnino; cum teste Haunold, *Tract.* 6. *cit.* *n.* 151. non desint DD. qui tali casu legatariis & fideicommissariis hæreditatem adeundi facultatem, ut saltem legata & fideicommissa consequantur, concessam velint *Novell.* 1. *cap.* 1. §. 1. *V. Si verò nullus aliter.* De quo quidquid sit, destitutò ejusmodi testamentò relicta legata Pia conservari & præstanda esse, Tholosani *Synag. Lib.* 44. *cap.* 33. *n.* 19. Covarruvias in *c. Raynaldus* 17. *bic* §. 3. *n.* 25. Grassi §. *Legatum*, *q.* 68. *n.* 4. & aliorum communissima sententia est apud Barri *cit.* *Lib.* 10. *cap.* 13. *n.* 14.

Adminiculò Hominis testamentum 250. infirmatur, si motà Inofficiosi querelâ judicis officio rescindatur. Est autem querela illa Remedium extraordinarium, Jure introductum, competens personis, quæ cum lege Hæredes institui deberent, contra Pietatis officium immeritò exheredatæ vel (iis casibus, quibus pro exheredatione præteritio est) præteritæ sunt, *pr. Instit. ¶ l. Hoc colore* 2. *ff. de Inoffic. test.* sicut sunt

Imprimis utriusque sexûs liberi naturales & legitimi simul aliqûe ejusmodi descendentes, qui à patre non legitimè exheredati, vel à matre aut avo præteriti sunt, testamentum tanquam inofficiosum impugnare ejusque rescissionem petere possunt, §. 1. *Instit. eadem Rubr. ¶ l. Sed hæc* 5. *Instit. de Exhered. liber.* 1. *dem pos-*

dem. possunt legitimi tantum, non ab extraneis, sed ab ascendente aliquo, in cuius potestatem transeunt, adoptati, §. Tam autem 2. Institut. de Inoffic. test. Liberis autem Naturalibus tantum, imò & spuris inofficiosi querela competit, si à matre (non etiam, si à patre) exheredati sint, l. Si Suspecta 29. §. 1. ff. Rubr. cit. nisi mater illustri, & liberi legitimi super sint, l. Mater 5. C. Ad SC. Orfitian.

252. Deinde parentes utriusque sexus aliique ascendentes; nam & hi, si à liberis etiam emancipatis, quibus ab intestato successuri essent, iniquè exheredati vel præteriti sint, liberorum testamentum dicere inofficium, ejusque rescissionem petere possunt, §. 1. cit. l. 1. & l. Pater 14. ff. de Inoffic. test.

253. Demum fratres ac sorores germani & consanguinei, qui à fratribus aut sororibus præteriti vel exheredati sunt, inofficiosi querelam eò casu habent, quò ab his instituta sunt personæ turpes, puta Ufurarii manifesti, scorta, lufores aliive Juris aut Facti infamia notati, §. 1. cit. & l. Fratres 27. C. eadem Rubr.

254. His ergo personis earumque heredibus exheredatis & (iis casibus, quibus præteritio pro exheredatione est) præteritis adversus heredes scriptos & nuncupativos quoscunque & qui hæredis locum obtinent, post aditam ab istis hereditatem Jure competit querela Inofficiosi, ad testamentum quoad articulos institutionis (iis, qui legata, fideicommissa & alia continent, salvis) rescindendum, l. 1. Et. C. Rubr. cit. Novell. 115. cap. 3. §. 14. V. Si autem hac, & Auth. Ex causa, C. de Liber. Præterit. Quam querelam dictæ personæ ad heredes, si sui, etiam nondum præparatam: si extranei sint, per litem contestationem interminationemve, aut agnitam bonorum possessionem

nam jam præparatam transmittunt, l. quis 34. & l. Scimus 30. §. fin. C. de Inoffic. testam. cit. Tholosan. Lib. 44. cap. 4. n. 20. Barri Lib. 10. tit. 8. n. 15. & Hærnold. Tract. 6. n. 226.

Non desunt tamen casus, quibus inofficiosi querela cessat: veluti, si suppetat aliud remedium, quò exheredatum salvò testamento ad defuncti hereditatem vel ejus partem perveniat, §. Tam autem cit. quia querela hæc est remedium extraordinarium ac subsidiarium: copiosiora remedia per ordinaria, præsertim, si illa odiosa, ut ad testamenti rescissionem tendentia, sint, excluduntur, l. in causa 16. pr. ff. de Minoribus junctâ Reg. Odisia 15. in 6. Si exheredatio facta est iusta veraque causa, cit. §. 14. ff. de Inoffic. test. Si exheredato legitima vel aliam aliquid institutionis titulo relictum, §. Sed hæc ita 3. Institut. cum, per hoc titulo relicta, ad legitimam supplementum agere possit, l. Omni modo 30. Si exheredatus testamentum approbavit aut querelæ quomodocunque, etiam tacite, v.g. legatum eò relictum approbavit, renuntiavit, l. Si quando 35. §. 2. quò tamen textu hoc casu non excluditur agens pro legitimæ supplemento. Si quinquenniò tacuerit post aditam hereditatem, l. Si quis filium 34. in fine C. de Inoffic. test. legitimam tamen istiusque supplementum petendi jus usque ad triginta annos durat, Bruneman. in l. cit. n. 6. Demum, si instituta sit causa Pia; quòd testamentum, quò v.g. filio institutionis titulo nihil relictum est, per inofficiosi querelam everti valet, lapit merum Juris Civilis subtilitatem: quæ in testamentis ad Pias causas factis non attenditur, c. Relatum 11. hic; ut proinde illi casu solum Legitimam filius conquiretur, Tiraquell. Pia causa privileg. 14.